

8 вересня – 125 років від дня народження Ігоря Федіва, (письменника, видавця, уродженця м. Коломиї)

Ігор Федів народився 8 вересня 1895 року в Коломиї. Після побуту в Станиславові й Перемишлі, де його батько вчителював у гімназії, переїжджає з родиною 1902 р. до Львова. Від березня 1902 до червня 1905 р. вчиться в народній школі. У 1906 р. здає екзамен до філії Академічної Гімназії (директором філії був тоді І. Громницький). Вже як гімназійний учень, від 1909 р. він залюбки займається фізкультурою і бере живу участь у сокільському, спортивному і пластовому рухах.

В червні 1914 р. здає з відзначенням матуру. В тому ж році бере участь в І. Сокільсько-Січовому Здвижі, як один із молодих організаторів і провідників.

Вибух Першої світової війни 1914 р. застає його з родиною поза Львовом у Карпатах, звідки, після зайняття Галичини, дістається до Львова, а після повороту австрійських військ до Галичини зголошується до Українських Січових Стрільців. Після короткого вишколу в Кадрі і Боднарові зголошується до вимаршу на фронт. Придільений до сотні Яремовича, бере участь у першому бою під Семиківцями. Пізніше, придільений до булавної сотні полку, перебуває весь час на фронті. Під Лисонею, де полк УСС потерпів великі втрати вбитими й пораненими, а ті, які залишилися, майже всі попали в полон, І. Федів рятується з полковою командою і відходить з нею до Кадри в Пісочній. Після переорганізування і доповнення полку відходить під весну знову на фронт. Коли в Росії вибухла революція, полк УСС стояв під Куропатниками. Після пролому фронту Керенського попадає 1 липня 1917 р. під Куропатниками в полон майже з цілим полком УСС і дістається до Дарниці коло Києва. Перед вивозом транспорту полонених офіцерів УСС на Сибір вдається йому втекти з вагона і дістатися до Києва, де вже перебувало чимало раніше полонених УСС-ів. В Києві Ігор Федів перебуває під прибраним прізвиськом Чорноморський Петро (в той час чимало австрійських утікачів з полону жило під прибраними прізвиськами).

Він працює спершу у видавництві "Вернигора", а згодом як лектор географії України в Старшинській Школі Української Національної Ради (УНР).

В січні 1918 р., з виїздом делегації УНР на мирові переговори з Центральними Державами в Бересті, їде туди як стенограф (під прізвиськом Чорноморський). Повернувшись до Києва, переховується там аж до звільнення міста від більшовиків військами УНР і німцями. В Києві застає його пізніше гетьманський переворот, а згодом повстання проти гетьмана. Призначений урядом Директорії стенографом до дипломатичної місії УНР на Мирову Конференцію до Парижу, виїжджає з нею, але місія задержується у Відні, бо її не допускають до Парижу. Не маючи змоги повернутися в Україну, записується на віденський університет і включається в студентське і громадське життя. Як пізніший голова Студентського Товариства "Січ", співпрацює з рамени студентства при заснуванні "Прихильників Освіти" та "Українського Вільного Університету". Згодом бере участь у Міжнародному Студентському Конгресі в Празі, на якому засновано організацію "СІФ" (*la Confédération Internationale des Étudiants*), до якої – без уваги на сильний спротив і перешкоди з боку поляків і москалів – все таки прийнято представництво українського студентства в надзвичайні члени. Але це викликало потребу об'єднати роздрібнені студентські організації в один центральний союз. Це й була головна причина того, що проведено прискіплені зусилля над зорганізуванням Всеукраїнського Студентського З'їзду, який скликано в Празі влітку 1922 р. Конгрес, зі своїм дійсно соборницьким і всепартійним характером, президентом якого був Ігор Федів, тривав один місяць. Він закінчився заснуванням Центрального Союзу Українського Студентства (ЦЕСУС); президентом обрано представника крайового студентства, Гана. Однак, ця перша спроба компромісового об'єднання українського студентства всіх напрямків не дала бажаних наслідків і виявилася нежиттєздатною. Саме тому вже незабаром скликано Перший Надзвичайний З'їзд ЦЕСУС-у в Данцігу, на якому поширено діяльність цієї організації також на економічну ділянку. Президентом переорганізованого ЦЕСУС-у обрано Ігора Федіва, якому вдалося розвинути дуже живу діяльність Союзу і поставити його на належну висоту. В лютому 1929 р. Ігор Федів здобуває ступінь доктора філософії з відзначенням (у географії та історії) на Карловім університеті в Празі. Пізніше здобуває ще додатковий ступінь у землемірному відділі на празькій Політехніці.

26 червня 1928 р. одружується в Празі з Наталією з Трильовських, яка там закінчила студії на філософічному факультеті і віддала докторську дисертацію з української літератури.

Навесні 1939 р., після 11-літньої відсутності, Ігор Федів повертається в Україну до Львова, де працює в землемірському бюро інж. Свірського, а згодом, від 1930 аж до 1939 р., в українській Торговельній Школі як викладач економічної географії. Рівночасно проводить активну діяльність як член управ головніших організацій і товариств: як довголітній містоголова Українського Технічного Товариства і член Редакційної Колегії *Технічних Вістей*; співорганізатор I. Конгресу Українських Інженерів у Львові; член старшини *Сокола Батька*; член управи "СПРУГ" та інших. Крім того працює в "Маслосоюзі" як референт реклами і технічний редактор *Кооперативного Молочарства*. Від 1932 р. працює при виданні *Української Загальної Енциклопедії* в її редакції як ілюстраційний редактор. Після закінчення праці над тією енциклопедією засновує з В. Микитчуком "Український Видавничий Інститут", який опублікував, крім різних цінних творів, підручників і монографій, також *Великий Атлас України і Сумежних Країв* та *Географію Українських і Сумежних Земель* під редакцією проф. В. Кубійовича. Взимку 1940 року вдається йому відістатися перед навалом більшовиків з Галичини до Кракова, де працює в "Українському Видавництві" як заступник директора, проф. І. Зілінського, а від 1942 р. як директор краківського відділу видавництва. В 1944 р., з евакуацією Кракова перед більшовицьким наступом, переїжджає з видавництвом до Відня. Там тяжко занедужав і після підлікування в шпиталі переїжджає з працівниками видавництва до Баварії, до Бльончофену, де застає його розгром Німеччини навесні 1945 р. Відтак перебуває спершу в таборі переміщених осіб (ДП) у Гавнштеттен, опісля в Зоммекасерне в Авґсбурзі, де вчителює у таборовій гімназії, а пізніше і в Торговельній Школі. Рівночасно закладає таборове видавництво, коперативу "Українська Книга", котра видала англійські казки для шкільної молоді, як посібник навчання англійської мови, а пізніше дуже корисну інформативну брошуру з 20 мапами і коротким пояснювальним текстом про Україну відомого приятеля українців, проф. Симпсона, в англійській мові і в українському перекладі. В квітні 1949 р. виїжджає з родиною до Тунісу, де в Бен-Метірі (кругло 120 км від м. Тунісу) численна українська група була заангажована при будові великої греблі французькою фірмою "Самрепон Bernard". Там працює як землемір при відділі помірів і обчислень. Після трьох років, в липні 1951 р., виїжджає до Канади і поселяється в Монтреалі. Там відкриває невелику книгарню і засновує "Видавництво І. Федіва", в якому перевидає люксусове видання *Лиса Микити* Івана Франка, та *Альбом УСС*, присвячений 40-літньому Ювілеєві УСС.

Дуже важка операція примушують його залишити і книгарню, і видавництво.

Вміжчасі навчає на середньошкільних курсах українознавства географію України, а 1955 р. був покликаний на Монреальський Університет як професор при Відділі Слов'язознавства, де викладає географію України.

Від червня до грудня 1962 р., з чотиримісячною перервою, перебуває в лікарні в Монреалі.

Помер 12 грудня 1962 року.

**Підготувала Тетяна Депутат
бібліотекар краєзнавчого відділу ЦРБ**